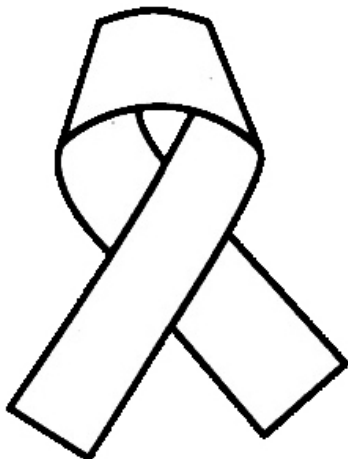

0e fbf, wv ij [w] [b] le t en f, i v k Z N

i0 f a u k e n f, i f (r b f r e j)

ဝေဖန်၊ ဖြိုခွဲ၊ အပြစ်တင်၊ ငြိမ်းချမ်းရေး

မူဝါဒ 1999 လူ့အခွင့်အရေး၊ ဝမ်းနည်းစွာ 17 နှစ်ပင်ပန်းစွာလှည့်လည်လှည့်လည် လှည့်လည်လှည့်လည်
တုတ်တုတ်ဖြူဖြူ (United Nations-UN) ပွားထူထူ 54 ပီ လုံးမီးပင်ပန်းစွာထူထူပေးပေး
ပွားထူထူ 83 ကာကွယ်တားတား လိုင်းမိုင်းလိုင်းစစ်စစ်ပေးပေး နှစ်နှစ်နှစ်နှစ်နှစ်နှစ်နှစ်နှစ်နှစ်
လှည့်လှည့်ဖြူဖြူ လုံးမီးပင်ပန်းစွာ စောင့်ကြည့်စောင့်ကြည့် 54/134 ဝါး လူ့အခွင့်အရေး၊ ဝမ်းနည်းစွာ
ဝမ်းနည်းစွာ 25 နှစ် ပီအေစီ “ရှိတ်တီးယိုတ်း လွင်းရှိတ်တီးယိုတ်းလှည့်လှည့်အင်းယိုတ်း
လှည့်လှည့်” ဆဲယိုတ်း။

ပင်ပန်းစွာလှည့်လည်လှည့်လည် လှည့်လှည့်ဖြူဖြူ လုံးမီးပင်ပန်းစွာ လှည့်လှည့်ဖြူဖြူ
လှည့်လှည့်ဖြူဖြူ ကာကွယ်တားတား ပီအေစီယိုတ်း၊ နှစ်နှစ်နှစ်နှစ်နှစ်နှစ်နှစ်နှစ်နှစ်
ရှိတ်တီးယိုတ်း ပီအေစီလှည့်လှည့်လှည့်လှည့် လှည့်လှည့်ဖြူဖြူ လှည့်လှည့်ဖြူဖြူ
တိုက်တိုက် နှစ်နှစ်နှစ်နှစ်နှစ်နှစ်နှစ်နှစ်နှစ် ပီအေစီလှည့်လှည့်လှည့်လှည့် ပီအေစီလှည့်လှည့်လှည့်လှည့်
လှည့်လှည့်ဖြူဖြူ ပင်ပန်းစွာလှည့်လှည့်လှည့်လှည့် ယိုတ်းလုံးမီးပင်ပန်းစွာ မီးပင်ပန်းစွာ စောင့်ကြည့်
“လှည့်လှည့်ဖြူဖြူ လှည့်လှည့်ဖြူဖြူ” ထိုင်းရှိတ်တီးယိုတ်းဝါး မီးပင်ပန်းစွာလှည့်လှည့်လှည့်လှည့်
ရှိတ်တီးယိုတ်းလှည့်လှည့် ပီအေစီလှည့်လှည့်လှည့်လှည့် တိုက်တိုက်လှည့်လှည့်လှည့်လှည့် နှစ်နှစ်နှစ်နှစ်နှစ်နှစ်နှစ်နှစ်နှစ်
နှစ်နှစ်နှစ်နှစ် ရှိတ်တီးယိုတ်းလှည့်လှည့်လှည့်လှည့်။

လှိုင်းသေဆန်း ပင်ဂျမ်လှုပ်ရှားလွင်း တိုက်သုခန်းတု ပေးထိုင်မားလှိုင်းဆူဝင်၊ဝိမ်၊ပိုင်၊
ဝမ်းထီ 25 ဆံ ရှိုးလှုပ်ပွင်လှိုင်းရှူးမိုင်းမိုင်း၊ ရွင်းဂါဆဲရှူးရွင်းဂါဆဲ မူးလှမ်းရှူး
လှမ်း၊ လှမ်းပဆဲငိုဆဲတိုဆဲ (ရွင်ဂါင်) ရှူးလှမ်း ဆဲးလှမ်းမိုင်းရှူးတမ်လှမ်းဗှာ၊
စလး မူးလှမ်းတါင်၊လှမ်းဆဲးလှမ်းဗှာ၊ နီဂ်၊ပးမူးလှမ်းကဆဲကမ်၊လှဲးလှုပ်ပွင်
လှိုင်းရှူးလှမ်း ကွဆဲကဆဲရှိုတ်းလွင်းတူင်ဆိုင် ဆင်၊ရှိုပ်ရှူးမိုင်းမိုင်း ပေးတေရှူးရှဆဲ
ပွင်၊လှဲ ပဆဲရှာလွင်းရှိုတ်းရှိုတ်း၊ ဆိုဝ်ဆင်းယိုင်း မားလှိုင်းသေဂပ်၊။

မိုဝ်းကွဆဲတါင်းဆံ ပေးထိုင်မားလှိုင်းဆူဝင်၊ဝိမ်၊ပိုင်၊ ဝမ်းထီ 25 ဆံလိုင် လါတ်းတုး
ပီဆဲ “ဝမ်းသာဆဲစတီး လွင်းရှိုတ်းရှိုတ်း၊ဆိုဝ်ဆင်းယိုင်းလှမ်းဗှာ။” ဆဲသေယဝ်
မိုင်းလိတ်၊တိဆဲ၊ကမေ၊ရိဂး (မိုင်းဆဲးပွတ်းလါဆဲးဂုဆဲ ကမေ၊ရိဂး) စတ၊ရှိုတ်း
သါင်းတူင်ဆိုင်မား။ ယါမ်းလိတ်စတု လွတ်၊တူဝ်းရှူးတါင်းလှမ်းဗှာ၊ယဝ်။ မိုဝ်း
ဗွင်းဆဲဆဲ ကမ်၊ပံ၊လံးမဂ်းမဆဲးလှိုင်းသိုင် ကဆဲတိတ်းဆဲတ်းစလး ဂမ်းဗွင်း
ဂေးရှွင်တုး “ဝမ်းကမ်၊ရှိုတ်းရှိုတ်း၊ ဆိုဝ်ဆင်းယိုင်း” ဂမ်းဗွင်းဂေးရှွင်တုး
“ဝမ်းဂိုတ်းယိုတ်းလွင်းရှိုတ်းရှိုတ်း၊ဆိုဝ်ဆင်းယိုင်း” လှိုင်းဆဲးယဝ်။ လှမ်းဆါင်း
ယိုင်းကီဆဲ၊ဗျူ၊ယဆဲ၊ထဂူဝ်၊ (The first Feminist Encuentro) ပိုဆဲဗေင်၊ “ဝမ်းကမ်၊
ရှိုတ်းရှိုတ်း၊ဆိုဝ်ဆင်းယိုင်း” တွဆဲးတုးမိုင်းလိတ်၊တိဆဲ၊ကမေ၊ရိဂးစလး ထီဝ်
ဂု၊ရီ၊ပီ၊ယါဆဲ၊ (ပွတ်းဂါင်ဂုဆဲကမေ၊ရိဂး) ပွတ်းကွဆဲတါင်းသုတ်းသေ နိုင်ပွင်

လွင်းတူင့်ဆိုင် တီးဝိုင်းပုဂ္ဂိုလ်၊ထု၊ မိုင်းဂူဝ်၊လမ်၊ပီ၊ယု၊ မိုဝ်းပီ 1981 လိုဆ်
ဂျူ၊လံ၊ ဝမ်းထို 18-21။ တီးပာင်တူင့်ဆိုင်ဆေ့ လုမ်းဆင်းယိုင်းကံဆ်၊ဗျူ၊
ယဆ်၊ထဂူဝ်၊ကွဆ်ဂူဝ်သေ လံးထတ်းသင်းသုသွမ်း လွင်းလီဂ်၊စေ့တီးဂံး၊လု၊
ဆိုင်ဆင်းယိုင်း ကဆ်ပီဆ်လွင်းပေး၊နှိမ်နှိတ်းဂံးဆ်းဂိုဆ်းယေး မိုဆ်ဆင်၊ လွင်းဂဆ်
လဆ်၊ ပူဆ်ပီဆ်လူလံ၊တာင်းဂု၊မစလး လွင်းလူင်ပွင်လိုင်းဗေး၊ကုပိုပိုင်၊ဝါဆ်းမိုင်း
ပေး၊နှိမ်စပုဂ်ဆ်ဆင်းယိုင်း တူဂ်းစွဂ်းလူလုးပံးမိုင်းလိုင်းဆဆ်းယဝ်။ လိုဝ်းစပ်လံးမဂ်း
မဆ်းဝမ်းသိုင်းဂမ်၊ မီ၊ဂျူ၊စပ၊လ် (Mirabal) စပ်ပီးဆွင့် နှိုးပီဆ် “ဝမ်းဂိုတ်း
ယိုတ်းလွင်းနှိတ်းဂံး၊လု၊ဆိုင်ဆင်းယိုင်း”သေ စဆလွင်းဆပုံထိုင် ပူဆ်စွပ်းယုဂ်
ယွင်း စပ်ပီးဆွင့်စလး နှိတ်းနှိုးလုမ်းဗျူ၊ မဂ်းမဆ်း ပူဆ်ထိုင် လွင်းနှိတ်းဂံး၊လု၊လီဂ်၊စေ
ဆ်းစဂးယိုင်းလံးမး။ မီ၊ဂျူ၊စပ၊လ်စပ်သမ်ဂေး၊ပီးဆွင့် ထုဂ်၊နှိမ်တံ၊ ဂှာဝ်းဂှာဝ်းနှိုင်းနှိုင်း
မိုဝ်းပီ 1960 ဗွင်းလူင်ပွင်လိုင်းသိုဂ်း ဂျူ၊စေ၊လ် ထဂျူ၊ဂျူ၊လူဝ်၊ (Rafael Trujillo)
ကုပိုပိုင်၊မိုင်းတူဝ်၊မေ၊ဆီ၊ဂါဆ်၊ ယူ၊ဆဆ်းယဝ်။

ပီးဆွင့် မီ၊ဂျူ၊စပ၊လ်

ကံင်၊ဂီ၊ဗျူ၊ မီ၊ဂျူ၊စပ၊လ်စလး မဂီ၊ယု၊ မု၊လီးတီးသ် ဂီ၊ယိုဂ်သ် (ဗျိုးကား) လံး
ဂိုတ်၊လုဂ်းယိုင်း ဗေတ်၊ထဂီ၊ယု၊၊ မီ၊ဆု၊ဝု၊စလး မဂီ၊ယု၊ ထဂီ၊လု၊ စပ်သမ်

ဂေ့ၤပီးဆွင့် မိုဝ်းပီ 1924၊ 1927 ခလး 1935 တီးဆးလိခ်လီၤပုၤသ် ဆွဲးမိုဝ်း တူဝ်းမေ့ဆီးဂါခ်ၤ။ ဗဝ်တင်းသမ်ဂေ့ၤပီးဆွင့် ရှိခ်းရှုးကပ်ပိုင်ၤလုၤ တီးမိုဝ်း တူဝ်းမေ့ဆီးဂါခ်သေ မိၤဆၢၤဝုၤခလး မဂီၤယုၤ ထဂီၤလုၤတၢ် တိုက်သိုဝ်းရှိခ်း တၢ်တေယဝ်ၤ ရှုင်းရှိခ်းကဆဲးလွမ်ယူၤ။

ဗဝ်သမ်ဂေ့ၤပီးဆွင့်ခလး ဗူဝ်ဗဝ်တင်းမူတ်း ဗဝ်းရှုမ်းပုးဆွဲးလွင်းတူဝ်းဆိုင်သမ် ဗတ်းလုင်ပွင်လိုင်းသိုက်း ထဂူၤဂျီၤလုဝ်ၤ။ မိၤဂျုၤခပလ်ဗဝ်ပီးဆွင့်ဆဲး လံးဗဝ်းရှုမ်း တူဝ်းဆိုင် ဆွဲးဂါခ်မိုဝ်းခလး ဆွဲးဂါခ်လုက်ဗိုခ်ဆဲးသမ်ဗတ်း ကဝ်းကျၢၤဆၢၤ ထဂူၤ ဂျီၤလုဝ်ၤဆဆဲး ပီခ်ကဆဲးလိုင်လင်တၢ်တၢ်။ ဗဝ်ပီးဆွင့်ခလး ရှုမ်းရှိခ်းဗဝ်ဆဲး ပီခ်ရှုမ်းလၢတ်းမၢခ်းမိခ်းသေ လီၤလမ်းလုင်ပွင်လိုင်း တီၢ်ဂီၢ်တီၢ်လီၤလီၤ လက်လွမ်တူဝ်းဆိုင်သမ်ဗတ်းလုင်ပွင်လိုင်းခလး ထုက်ရှိတ်းရှုတ်းဂါခ်းယူၤသေ သေ။ ရွပ်းဗဝ်းရှုမ်းဂါခ်လုက်ဗိုခ် သမ်ဗတ်းလုင်ပွင်လိုင်းခလး ဗဝ်ပီးဆွင့် ခလး ဗူဝ်ဗဝ် ရံက်လံးလုးလွပ်းသိုၤစွက်း။ မိၤဆၢၤဝုၤဂေ့ၤလိဝ်ဂူၤလုး လံးတူက်းစွက်း ပီခ်သီပွက်း။ ဆွဲးဗဝ်းယၢမ်းကဝ်းကျၢၤဆၢၤ စီၤဆီဂါးတီၢ်တီၢ်ယူၤဆဆဲး ဗဝ်သမ် ဂေ့ၤပီးဆွင့် ပုးလှဲပုးဖျေးတၢ်တၢ်သေ ဗဝ်းရှုမ်းတူဝ်းဆိုင် ဆွဲးဂါခ်မိုဝ်းခလး သမ်ဗတ်းလဝ်းကျၢၤဆၢၤ။ မိုဝ်းလိုင်ဂါခ်ဆဲးဆၢၤဝုၤဂီၤ 1960 ဆဆဲး ဗီၤတီၢ်ထ ဂီၤယုၤ ကပ်ပုခ်းဗူခ်းရှုင်းရှိခ်း ပါင်ဂုမ်ကဆဲးဆိုင်။ ဆွဲးပါင်ဂုမ်ဆဆဲး လံးဝါင်းဗီၤဆဲး

ဂၢၤဆၢလၢပဲကဆၢဆိုင်ဒီးသေ လံးနှိတ်းသၢင်း မိုဝ်းဝဆၢးထီ 14 လိုဆၢဂျူလံ၊ 1960။
ဂူလ်းဂျး ဂၢၤဆၢတူဉ်ဆိုင်လိုဂ်လၢပဲ ကဆၢသၢဆၢးစတီး လဝ်းကျးဆၢပွဂ်းဆံ ကမ်၊
ပီဆၢဆၢးယိုဝ်းကၢဆၢးစလး စပ်တၢင်းသၢမ်ဂေၤပီးဆွဉ် ဂူမံးတၢင်းဖူးစပ်ဂူမံး
တူဉ်ဆိုင်တၢင်းမိုဝ်း ထုဂ်တီးလွပ်းတီဂ်းတိုင်။

မိုဝ်းဂူဝ်လိုဆၢဆူဝ်ဝီမ်၊ပျ၊ 1960 ဆီးဆဆံ လဝ်းကျးဆၢ ထဂူဂျီလူဝ်ပိုဆၢဖၢဝ်၊
တၢင်းယၢပ်ယိုတ်သွဉ်ကဆၢ ကဆၢလံးထုပ်းလုးယူဆဆံ ပီဆၢပဆၢရှုလုမံးစဂိုတ်
ယၢဆၢးစလး မီ၊ဂျ၊စပလ်စပ်ပီးဆွဉ်ဆံယဝ်။ မိုဝ်းဝဆၢးထီ 25 လိုဆၢဆူဝ်ဝီမ်ပိုဝ်၊
1960 မိုဝ်းဖွဉ်းစပ်သၢမ်ဂေၤပီးဆွဉ် ဂှးလုတ်ဂျးတူလ်းဖူဝ်စပ် တူဂ်းစွဂ်းဝံယူ
ဆဆံ ထုဂ်လၢဂ်လွမ်နှိတ်းဂှံ ကပ်လုတ်ဖေၤသ့၊စလး လံးသီင်းဂၢမ်ဂျးဝဆၢးဆဆံ
တၢင်းသၢမ်ဂေၤပီးဆွဉ်ယဝ်။ ဂူဆၢးမိုဝ်းတူဝ်မေဆီဂဆၢးစပ် ကွဆၢဂဆၢတူဂ်းလုံ
တိုဆၢးလုံသေ လုံလမ်ဆူဝ် လူဉ်ပွဉ်လိုင်းစတုစတုဝးဝး။ လွဂ်းနှိတ်းဂှံနှိမ်တံ
ပီးဆွဉ်မီ၊ဂျ၊စပလ်ဆံ ပီဆၢနှိတ်းဂၢၤဆၢ လုဂ်ဖိုဆၢလဝ်းကျးဆၢ ထဂူဂျီလူဝ်၊
တူဉ်တိုဆၢမးစတုစတုသေ ဆၢးစၢဝ်းတၢင်းဆိုင်ပီ လဝ်းကျးဆၢထဂူဂျီလူဝ်၊
လံးတူဂ်းသုမံး ကျးဆၢဂျး။

ဂူဆိမ်းတင်းဆမ် တာင်းမံ၊ မီ၊ဂျ၊စပ၊လ်သာမ်ပီးဆွင့်ဝုးပီဆမ် “ဂပ်၊မိုဝ်းကမ်၊လောင်း
လိုမ်း”(Unforgettable Butterflies) ဆံသေ ဗဝ်ပီးဆွင့် လံးပီဆမ်နှိုင်းမံသာဆမ်စတီး
လွင်းစီ၊ဆိမ်းတီဂ်းတိုင်ဆင်းယိုင်း။ လိုဝ်သေဆဆံ ဗဝ်ပီးဆွင့် လံးလိုဝ်းလင်ဂျ၊ဂူး
တီးစလး ပီဆမ်နှိုင်းမံတွင်း လွင်းဂါဆမ်တေ၊သူးလုဂ်ဗိုဆံ တွမ်းတေ၊ဆင်းယိုင်း။
ကွမ်ဂမ်တီမ်ဂွမ်း၊ တီပံးဂွမ်းစလး ပပံသေ ယုဂ်ယွင်းဆပံထိုဝ် မီ၊ဂျ၊စပ၊လ်
ဗဝ်ပီးဆွင့်။ လွင်းဗဝ်ပီးဆွင့်ထုဂ်၊နှိမ်တံဆံ တိုဂ်းသူဆိမ်း ဗုဂ်တီမ်ပပံ ဂျူ၊လီ၊ယု၊
စက၊လ်ဝုဂ်တံသ် ရှုံးတီမ်ပပံ လွင်းဗဝ်ပီးဆွင့် “In the time of Butterflies”
ကွဂ်၊မုး။ ဆိမ်းပပံဆဆံ လာတီးလွင်းတောင်းစတီးလုံလုဂ်ဗိုဆံသာဆမ်စတီး လူင်ပွင်
လိုင်းသိုဂ်း ထဂူ၊ဂျီ၊လူဝ်၊စလး လွင်းဗဝ်ပီးဆွင့်ရှုတ်းရှုတ်းသေ စက၊လိတ်းစမ်း
ပူဆံတောင်းယာပ်၊ဗိုတ်၊မုး။ လွင်းဂူဆံစွပ်းယွင်းယေးဗဝ်ပီးဆွင့် လွင်းတူင်ဆိုင်
တေ၊သူး တွမ်းတေ၊ထာင်းရှုင်းလွတ်းလိတ်းစလး လွင်းဆပံယမ်သုဆမ်၊လံးသုဆမ်၊
ပီဆမ်ဂူဆိမ်း လု၊ဂျ၊လိုဝ်းဆဆံ ရှိတ်းရှုံးဗဝ်ပီးဆွင့် ပီဆမ်နှိုင်းမံ ကမ်မိးသလေ၊ဆေး
တု၊စလး မီးရှိုင်းလုံတိုဝ်းစိုဆိမ်းမုး။ ဂွပ်းဗဝ်ပီးဆွင့်ဆံ ရှိတ်းသင်ဂေး ရှိတ်းသင်း
လူဂ်းမီးလွင်းမီးတောင်းစလး ရှိတ်းရှုံးဂူဆိမ်းလိုဝ်းယမ်းထုပးဗုဂ်၊ဗဝ် မီးရှိုင်းလုံစိုဆိမ်းမုး
သေကမ်၊ဂုး ဝံးလင်ဗဝ်လံးလူ၊တံဂျ၊ဆဆံ ဂူဆိမ်းမိုင်းတူဝ်၊မေ၊ဆိ၊ဂမ်၊ ဂူမ်း
တင်းဂူဆိမ်းဆိမ်းလုမ်းဗု၊ မီးထာတ်းလုံ ရှိုင်းလုံစိုဆိမ်းမုးယဝ်။

**ဂၢၤဆၢတူၤဆိုင်သၢဆၢစတီး လွင်းနှိတ်းရှုံၤလၢ၊ ဂၢၤဆၢကိုင်ဆိုင်
လွင်းယိင်းလံးပိုင်ဂၢၤ တၢ၊စၢဝ်းတၢင်း 16 ဝၢၤဆး**

ဂၢၤဆၢတူၤဆိုင်သၢဆၢစတီး လွင်းနှိတ်းရှုံၤလၢ၊ဂၢၤဆၢကိုင်ဆိုင်လွင်းယိင်းလံးပိုင်ဂၢၤ
တၢ၊စၢဝ်းတၢင်း 16 ဝၢၤဆးဆံ့ ကွက်၊မးတီးဂၢၤဆၢသုဆၢတုမ်လုမ်းဗျာ၊ တွဆၢတၢ၊
သုဆၢလံးသုဆၢပီဆၢဂူဆၢ တၢ၊ဆၢင်းယိင်း။

မိုဝ်းလှိုင်ဂျၢဆၢ၊ 1991 ဆၢဆံ့ သုဆၢဂၢင်ဗျးကွဆၢရှုဆၢဆၢင်းယိင်းလုမ်းဗျာ၊ (The
Center of Women's Global Leadership) ရှုမ်းမိုဝ်းဂၢၤဆၢတၢင်းသုဆၢဂၢၤဆၢနှိတ်း လွင်း
ဆၢင်းယိင်းကွဆၢတၢင်းသုတီး (The first Women's Global Institute on Women) ဂၢၤ
နှိတ်းရှုလွင်းဆၢင်းယိင်း လွင်းနှိတ်းရှုံၤလၢ၊စလး လွင်းသုဆၢလံးဂူဆၢဆၢဆံ့ လံးသုဆၢ
တုမ်တၢင်းလုမ်းဗျာ၊ တၢ၊သၢဆၢစတီးလွင်းနှိတ်းရှုံၤလၢ၊ ဂၢၤဆၢကိုင်ဆိုင် လွင်းယိင်း
လံးပိုင်ဂၢၤ တၢ၊စၢဝ်းတၢင်း 16 ဝၢၤဆးယဝ်။ ဆံးဂုမ်၊လူတုမ်ဆၢဆံ့ ဆၢင်းယိင်း
(23) ဂၢ၊ လုဂ်တီးမိုဝ်း (20) မိုဝ်းမးစဝ်းရှုမ်းပုးသေ လိုဝ်းစဝ်တိုက်းသုဆၢ နှိတ်းသၢဆၢ
စတီးတူၤဆိုင် ဆံးဝၢၤဆးထီ 25 လှိုင်ဆူဝ်၊ဝီမ်၊ပိုင်၊စလး ဝၢၤဆးထီ 10 လှိုင်တီး၊လီမ်၊
ပိုင်၊ 1999 ဆံး။ ဆံးစၢဝ်းတၢင်းဆၢဆံ့ ရှုမ်းပုးဝၢၤဆးလွင်းလှ်၊ ဝၢၤဆးထီ 25 လှိုင်
ဆူဝ်၊ဝီမ်၊ပိုင်၊ ပီဆၢဝၢၤဆးဗီဝ်းမူလှိုင်လွင်းနှိတ်းရှုံၤလၢ၊ဆိုင်ဆၢင်းယိင်းလုမ်းဗျာ၊

ဝမ်းထို့ 1 လှိုင်းတီ၊လီမ်၊ပိုင်၊ ပီဆဲဝမ်းတေး၊သူးဂိုတ်းယိုတ်း တာင်းပီဆဲကီတ်သ်၊
လုမ်းဗြာ၊ ဝမ်းထို့ 6 လှိုင်းတီ၊လီမ်၊ပိုင်၊ ပီဆဲဝမ်းစွပ်းစွပ်း၊ ကဆဲလုတ်းနှိမ်း
ကဆဲလွမ်ယိင်း 14 ဂေး၊ ထုတ်းနှိတ်းနှိတ်းနှိတ်းတံ၊ ရွပ်းပိုင်းနှိတ်းကဆဲတေး၊သူး တု၊
ဆင်းယိင်း တီးဝိုင်းမွမ်၊ထရီ၊ဗယ၊လ်၊ ဝမ်းလိုမ်းသုတ်း ဝမ်းထို့ 10
လှိုင်းတီ၊လီမ်၊ပိုင်၊သမ် ပီဆဲဝမ်းသုမ်း၊လုံးသုမ်း၊ပီဆဲဂူမ်းယဝ့်။

သုဆဲဂါင်ဖူးကွမ်ရှင်ဆင်းယိင်းလုမ်းဗြာ၊ လုံးရှင်းနှိမ်းစိုင်ပွင်ဂါမ်သုမ်းတုမ်
ဂူးကဆဲကဆဲ ဆဲးကဆဲဆေးတီး ကဆဲကိုင်းမိုင်း ကဆဲပွတ်းဆေးလိမ်းလေး ကဆဲလုမ်း
ဗြာ၊ဂူးပီယဝ့်။ လွင်းတူင်ဆိုင်စပ်ဆဲ ရှမ်းပုးလတ်းလုံးဂါမ်ရေ၊တီ၊ယုတ်၊ ထီ၊ဝီ၊
လေး၊ ဝီ၊တီ၊ကူပ်၊ ပါင်ပိုဆဲဗေးစာပ်၊ငါပ်း၊ လိုင်းငဝ်းတူင် ပါင်သွမ်ပါင်ကူပ်၊
ကူပ်းလေး၊ ပါင်ဂုမ် လေး၊ဂျ၊ကိုင်းဆဆဲသေကမ်၊ဂေး မီးပုးဂါမ်တူင်ဆိုင်သါမ်
စတ်း စဆဲစိပ်းရှင်း၊ ပူပ်၊သတု၊ ပဝ့်၊ ပါင်နှိမ်ဆမ်ဂွမ်းဂမ်၊ ဂါမ်ဂီပ်းဂါင်လှို
တာင်းရှမ်းထိုင်၊ ပါင်ပမ်ပိုင်၊လု၊တာင်းဂူး၊ ပါင်ရှံ၊တိုင်း ပါင်မူမ်းလှို၊ ဂါမ်လီမ်း
လိုင်းပွတ်းစဆဲလွမ်းတာင်းလေး၊ ဂါမ်တူင်ဆိုင်တာင်၊မိပ်းဆဲးမူးဆဲးလုမ်း၊ ပိုဆဲဗေး
ငွ်ပိပ်၊ ဖေးမုမ်းစာပ်၊ငါပ်းလေး၊ ပဝ့်လိတ်း ဗိုဆဲလိတ်း လေး၊ဂျ၊ကိုင်းဆဆဲယဝ့်။

ဂါမ်ရှမ်းမိုင်းဗွမ်လှိုဂမ်လေး၊ ကပ်ပုမ်းဗွမ်းနှိတ်းသါင်းလိုင်းဆဲ ပီဆဲနှိတ်းကီး
လွင်းပွင်ပီဆဲ ဂါမ်တူင်ဆိုင်သါမ်စတ်းလွင်းနှိတ်းရှံ၊လု၊ ကဆဲကိုင်ဆိုင်လွင်းယိင်း

လုံးပိုင်းဂမ် တၢ၊စၢဝ်းတၢင်း 16 ဝမ်းဆံ့ ဆင်းရှိုဝ်တေဇီဝ်းမူလှ် လွင်းရှိုတ်းရှံ့လၢ၊
ဆံ့ရှိုမ်းယေး၊ ဆံ့မိုင်းလး၊ ဆံ့လုမ်းဖျၢ၊ဂူးတီးတီး။ ဝံးလင်လံာ်ပီပူဆံ့မးယဝ်
လုမ်းကူလုးလီ ဗဝ်းရှုမ်းဂၢမ်တူင်ဆိုင် ဆံ့စၢဝ်းတၢင်း 16 ဝမ်း လိုဝ်တိုဝ်းဆမ်မး
သေ မိုင်းလိဝ်မီးမူလုမ်း 800 လုမ်းလုဂ်ဆံ့မိုင်း 90 ပံာ်မိုင်းစဝ်းရှုမ်းပးမး။ လွင်း
လိုဝ်တိုဝ်းရှၢင်းစွၢင်မးဆံ့ ပီဆံ့မးလွမ်းဆင်၊ဂီဆံ့စၢဝ်းသေကမ်၊ဂး ရှိုင်းလှ် ထၢတ်း
လှ် တၢ၊တေတေ၊သူးဂျၢ၊ တၢင်းဆးဂေးလိုဝ်တိုဝ်းမး။ ဂၢမ်တူင်ဆိုင်စၢဝ်းတၢင်း
16 ဝမ်းဆံ့ ပီဆံ့လွင်းတူင်ဆိုင်ဂူးပီ လံာ်လံာ်ဝ်းလး လိုင်းမိုင်း။ ဖျၢတူင်ဆိုင်
တွမ်းတၢ၊သူဆံ့လံးသူဆံ့ပီဆံ့ဂူးစၢဝ်း တၢ၊ဆၢင်းယိုင်းဂေး လံးရှုမ်းမိုဝ်း ဂမ်တူင်ဆိုင်
ဆံ့စၢဝ်းတၢင်း 16 ဝမ်းဆံ့သေ ပိုဆံ့စးတၢင်းရှု လွင်းရှိုတ်းရှံ့လၢ၊ ဂမ်ဂီဝ်ဆိုင်
လွင်းယိုင်းလံးပိုင်းဂမ်၊ ဗဝ်းရှုမ်းရှိုတ်းဂမ် တၢ၊တေပူဂ်းပွင်ပမ် လွင်းရှုမ်းလုမ်း
လိုဝ်းထုဂ်းရှိုတ်းရှံ့လၢ၊လး တိုဂ်းသူဆံ့ဇီဝ်းမူလှ် လွင်းရှိုတ်းရှံ့လၢ၊ ဂမ်ရှုမ်းမိုဝ်း
တူင်ဆိုင် တၢ၊စၢဝ်းတၢင်း 16 ဝမ်းဆံ့ဂေး လံးရှုဝ်တွမ်းတၢ၊တေ ရှၢင်းရှိုမ်း
ခိုင်ပွင်ဂမ်တူင်ဆိုင် တီးဆံ့ဆးလိမ် လိုဝ်းမးစဝ်းရှုမ်းယူ၊ဂူးပီယဝ်။

ဂမ်တူင်ဆိုင် တီးဆိုင်လးတီးဆိုင်၊ တေလတီးရှၢင်းရှိုမ်းလွမ်းဆင်၊ဆးလိမ် လး
ဝ်းလံးဂမ်မိုင်း ဂမ်ပီဆံ့ဝံ့ယူ။ တၢ၊တေတိုဂ်းသူဆံ့ တူင်ပူင်ဂူးစၢဝ်း ဂူးတီး
တီးလး လုင်ပွင်လိုင်းမိုင်းဂူးမိုင်းမိုင်း ရှံ့ပမ်စေးမမ်ဂီဆံ့၊ ဂပ်ပုဆံ့ဖွမ်း

လွင်းသုခ်းလံးသုခ်းပီခ်ဂူခ်း တျးခင်းယိင်းမိုဝ်းခေးခေး၊ သုခ်းဂင်ခင်းယိင်း
ဗုဒ္ဓ်းကွခ်းရှင်လုမ်းဗျာ၊ တုဂ်းယွခ်းဂူးလုမ်းလုမ်း ရှ်းဂပ်းဂံ၊ဂခ်းတူင်ခိုင်လုမ်း
ဗျာ၊ မိုခ်ခင်၊ဂခ်းထတ်းသင်း ခ်းစားတင်းရှ်းပီ ဝံးလင်ပင်ဂုမ်လူင်ခင်းယိင်း
လုမ်းဗျာ၊ ပွဂ်းထူခ်းသီ၊ (Beijing+5) စလး၊ ပင်ဂုမ်လူင်လုမ်းဗျာ၊ ဂခ်းသခ်းစတ်း
လွင်းလီဂ်၊ခဗေဗိဝ်ခင် လဝ်းခိုဝ်းစလး၊ ဂခ်းရှ်းရှ်းလျာ၊ ဂခ်းဂပ်းဂံလုဂ်း
ဂခ်းရှ်းခင်းဝခ်းထီ 31 လိုခ်းဂေးဂတ်းထိုင် 7 သီပံ၊ထီမ်၊ပိုဝ်၊ 2001 တီးမိုဝ်း
ကျာ၊ဗုဒ္ဓိဂပွတ်းလခ်း။ သုခ်းဂင်ဗုဒ္ဓ်းကွခ်းရှင်ခင်းယိင်းလုမ်းဗျာ၊ ပခ်းရှ်းဗုဒ္ဓ်း
တူင်ခိုင်စပ် ရှ်းလှ်းစားတင်း 16 ဝခ်းဆံ့ ကတ်းရှ်းလွင်းတူင်ခိုင် မိုခ်ခင်၊
ကတ်းပီခ်းလုမ်းတြးထတ်းသင်းတီပံးတတ်း ပင်သွခ်းပင်ကုပ်၊ကူဝ်းစလး၊ ပင်ပွံး
မူခ်းကျေ၊သေ ဗိုခ်းထီမ်ပခ်းတင်းရှ်းလုဂ်းရှ်းခင်းစလး တူင်ပူင်ဂူခ်းဂူးတီးတီး ရှ်းပွင်၊လှ်
သေ ရှပ်စါမ်၊ခခ်းယဝ်။

*ပိုခ်းခဗေးလူဂ်း the Division for the Advancement of Women of the UN
Development of Economic and Social Affairs*

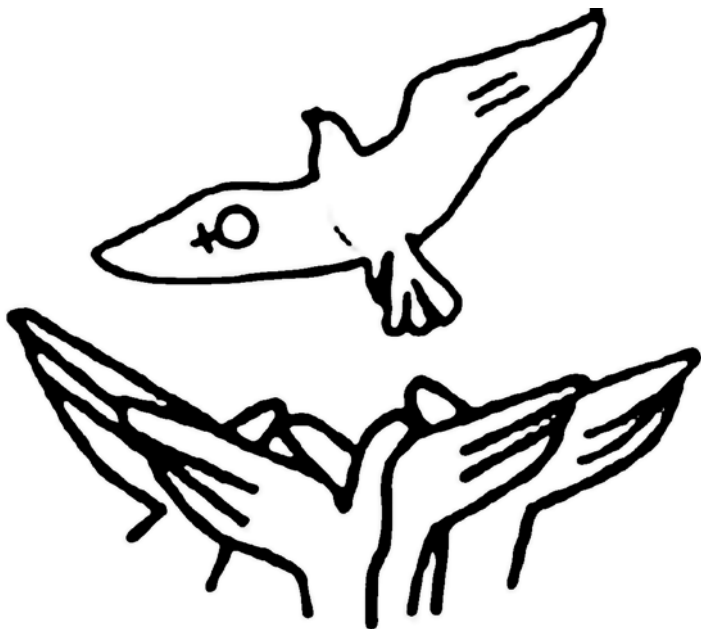
ငဝ်းဂေၤလုၤခါးဆါးယိင်း (မိုင်းမာ်း)

ငဝ်းဂေၤလုၤခါးဆါးယိင်း (မိုင်းမာ်း)ဆံ့ ပီဆံၣ်လုၤခါးကွၢ်ဆါးတါးသုတ်း ကဆံၣ်လုၤခါး
ဆါးယိင်း လံၤလံၤလါးခိုင်းဂိုၢ်းဂိုၢ်းဂါး နွတ်,ဗွတ်,ဝံဆံၣ်ယဝ်။ လုၤခါးဆါးယိင်း
လှိုင်းရှိုတ်းဂါးလုၤခါးလီၤလီၤဆါးလါး; မိုင်းပီၣ်းဂလးတေၤသ့။ မိုင်းကိဆါးတီးယး
လး; မိုင်းထံး (12) လုၤခါးခါးဂါးပးဝံ. ဆံၣ်ငဝ်းဂေၤဆံၣ်သေ စတ,ဗွတ်,ရှိုတ်းမး
မိုင်းဝါးထီ. 9 လှိုတ်းတီ,လီၤပိုင်, 1999 ဆံၣ်ယူ,ယဝ်။

ငဝ်းဂေၤလုၤခါးဆါးယိင်း (မိုင်းမာ်း) ရှိုတ်းသါးတူၣ်ဆိုင် ဆင်,ရှိုတ်းလံၤထါး
ဆါးယိင်း တေၤခိုဆါးသါးခိုဆါးသုတ်းမးလး ဆံၣ်ဂတုတ်းတီၣ်ထုၣ်မးသေကမ်,ဂး
ပုၤဂါးပွင် ယုၤဂါးယွင်းဆမ်.ဂတ်.ဆါးယိင်း၊ သူဆါးတုၣ်ခါးရှါးခါး၊ နူဆံၣ်ဗျးလီၤပံးရှိုတ်း
စေးမုဆါး လး; ရီၣ်းသီဆါးသါးမံၤဝံ တွၢ်ဆါးတုၣ်ဆါးယိင်း တေၤခါးဂါးတူၣ်ဆိုင်
တုၣ်လံးတီ,မူၣ်,ဂရေ,လီၤ၊ လံးလွင်းခါးယိဆါးလး; ခိုဆါးခါးရှိုတ်းခါးရှါးခါး
ဆံၣ်လှိုတ်းလါး; ကိၣ်,ပးတွၢ်ဆါးဂါး ရူးတီးတီးလှိုတ်းဆံၣ်ယဝ်။

Women's League of Burma
P O Box 413, G P O
Chiang Mai 50000 Thailand
Email: wlb@womenofburma.org
Website: www.womenofburma.org

ဝိညာဏ်ကုန်ဆုံး (ရဘိမေ) [အမျိုးသမီး]